

Rasismien synnistä

Umayya Abu-Hannan rasismia käsittelevä kirjoitus 'Lottovoitto jäi lunastamatta' (HS 30.12.2012) on herättänyt kiivasta keskustelua. Vaikka kirjoitus oli kärjistetty, suomalaista yhteiskuntaa yksisilmäisesti katsova ja Hollantia naiivisti hehkuttava, sen sanoman äärelle kannattaa pysähtyä. On tärkeä kuunnella niitä kokemuksia, joita rasismien kohdanneilla on ollut, ja ottaa niistä vaarin. Tällä kertaa se oli Abu-Hanna ja hänen tyttärensä. Parannusta on tehtävä, itse kunkin. Rasismi on kuin syöpä, joka leviää ympäristöön. Siihen on vaara sairastua.

Rasismia on oletettavasti esiintynyt aina. Merkille pantavaa on, että juutalaiskristillinen traditio on ainakin kirjallisella tasolla ollut rotusyrjintää vastaan – ainakin suhteutettuna aikalaiskuvaan. Jo Vanhasta testamentista löytyy aineistoa, jossa puolustetaan muukalaisten oikeuksia elää ja asua israelilaisten keskuudessa. Uusi testamentti menee tässä vieläkin pidemmälle: myös pakanoilla on lupa kuulua Jumalan perheväkeen. Kun huomioidaan Jeesuksen ja Paavalin radikaalit opetukset, jotka rikkoivat kaikkia mahdollisia raja-aitoja, täytyy kummastella miksi rasismi on saanut vahvan jalansijan kristillisissä maissa. Kuka voisikaan unohtaa natsi-Saksaa, Etelä-Afrikan apartheidia tai Yhdysvaltojen etelävaltioiden rotuerottelua? Suomikaan ei ole tästä taakasta vapaa. Saman ikeen voi langettaa myös nyky-Israeliin – saavatko muukalaiset heille kuuluvan raamatullisen perintöosan? Mihinkä rajoja murtanut lähimmäisenrakkaus on jäänyt?

Jeesus ja Paavali taistelivat tasa-arvon puolesta ja sen puolesta, että kaikki saavat kuulua samaan (uskon)yhteisöön riippumatta syntyperästään. Heidän puheensa ja kirjoituksensa olivat radikaaleja, vähintään rotusyrjinnän aatteita ravistelevia. Sittemmin on menty pahasti pieleen. Missä toimii raja-aitoja rikkova kristillinen radikalismi? Raamatulla on käytännössä perusteltu rasismia, annettu sille oikeutus. Tämä on väärin. Se on saarnattava synniksi. Kaikilla on sama oikeus. Tasa-arvon idea paljastuu Paavalin sanoista: "Yhdentekevää, oletko juutalainen vai kreikkalainen, orja vai vapaa, mies vai nainen, sillä Kristuksessa Jeesuksessa te kaikki olette yksi" (Gal 3:28).

Nykykristittyjen on otettava vakavasti kristinuskon syntyhistoria. Siinä kantavana ajatuksena oli eriarvoisuuden estäminen, olipa se sitten rodullista, uskonnollista tai asemallista. Mikään inhimillinen ei saanut estää evankeliumin leviämistä: koko maailman tuli kuulla ilosanoma.

Paavali joutui ilmiriitaan niiden juutalaiskristittyjen kanssa, jotka vaativat pakanoilta ympärileikkausta. Paavalin vastustajille ei riittänyt, että pakanat uskoivat Jeesukseen, vaan heidän tuli ensiksi kääntyä juutalaisuuteen täysimääräisesti. Tätä asennetta Paavali vastusti. Lakia oli vastustettava, koska siitä oli tullut este pakanoiden pelastumiselle, suoranainen kirous (Gal 3:13). Jumala ei ollut vain Israelin Herra vaan kaikkien kansojen. Kristus oli poistanut kuolemallaan ja ylösnousemisellaan kaikki raja-aidat. Kaikilla oli oikeus uskoa ja olla taivaan Isän lapsia. Ihmisen ei tarvinnut muuntautua Jumalalle kelpaavaksi. Jokainen sai olla uusi luomus Kristuksessa: "On samantekevää, onko ihminen ympärileikattu vai ympärileikkaamaton. Tärkeää on, että hänet on luotu uudeksi" (Gal 6:15).

Mikäli tahdomme olla uskollisia Kristuksen, Paavalin ja Raamatun hengelle, rasismi on ääneen tuomittava. Sama pätee mihinkä tahansa erotteluun koskien seksuaalista suuntautumista, vammaisuutta, ikää, kieltä tai sukupuolta. Kristityt olivat mukana Ruandan kansanmurhassa. Natsi-Saksan kristityt olivat liian hiljaa. USA:n raamattuvyöhykkeellä toimittiin toisin kuin Raamattu opettaa. Tänäinkin on Suomessa satutettu lähimmäistä syrjimällä. Rasismia on, syrjintää on, ja tulee aina olemaan. Siksi jokaisen sukupolven on sanottava yhä uudestaan: rasismi on syntiä. Emme hyväksy sitä.

Jotta syrjintää vastaan voidaan taistella, tarvitaan opetusta. Turhaan ei Vapahtajamme sano: "Menkää ja tehkää... ja opettakaa heitä..." Todistetusti Ruandassa ei ollut kasteopetusta tarpeeksi, eikä hedelmistä päätellen muuallakaan. Vain sivistymällä, ja sillä että Suomessakin tullaan tietoiseksi kulttuurimme ja uskontraditiomme kipupisteistä, voi kehitystä tulla. Juuri siksi ääneen sanoittaminen on tärkeää.

"Joka väittää olevansa valossa mutta vihaa veljeään, on yhä pimeydessä. Joka rakastaa veljeään, pysyy valossa, eikä hänessä ole mitään, mikä veisi lankeemukseen. Mutta se, joka vihaa veljeään, on pimeydessä. Hän vaeltaa pimeässä eikä tiedä, minne on menossa, sillä pimeys on sokaissut hänen silmänsä" (1. Joh 2:9-11).

Panu Partanen
kirkkoherra
Toivakka